

SASKAŅOTS
Latvijas Farmaceitu biedrības
valdes sēdē
2014. gada 17. septembrī
Protokols Nr. 9

APSTIPRINĀTS
ar Latvijas Farmaceitu biedrības prezidentes
K. Blumfeldes
2017. gada 16. jūnija lēmumu

Grozījumi: LFB valdes sēdē 15.06.2017. (protokols Nr. 36)
LFB valdes sēdē 21.05.2026. (protokols Nr. 5)

**Latvijas Farmaceitu biedrības
Paracelza balvas
“cum exima laude”
NOLIKUMS**

Šis nolikums nosaka Latvijas Farmaceitu biedrības (turpmāk – LFB) 2014. gadā dibinātās farmācijas goda balvas „Paracelza balva” ar devīzi: “cum exima laude”, latviešu valodā: „ar īpašu uzslavu” (turpmāk – Apbalvojums) nodibināšanas mērķi, Apbalvojuma aprakstu, piekrišanas nosacījumus, izvirzīto kandidātu ierosināšanas, izvērtēšanas, apbalvojuma pasniegšanas un glabāšanas kārtību (turpmāk – Nolikums). Nolikumu apstiprina LFB prezidents pēc saskaņošanas ar LFB valdi. Par grozījumiem lemj LFB valde, lēmumus pieņemot tikai *consensus* ceļā.

I nodaļa. Vispārīgie jautājumi.

1. Apbalvojums nodibināts kā oficiāls atzinības un pateicības izteikums par nozīmīgiem sasniegumiem Latvijas farmācijas attīstībā, izcilu ieguldījumu farmācijas zinātnē un izglītībā, kā arī par ievērojamu atbalstu LFB darbībai un attīstībai. Apbalvojums tiek pasniegts farmācijas speciālistiem, citu darbības jomu pārstāvjiem, fiziskām un juridiskām personām.
2. Apbalvojums tiek pasniegts LFB kongresā vai, saskaņā ar LFB valdes lēmumu, citā laikā. Vienā reizē drīkst būt ne vairāk kā 5 (pieci) Apbalvojuma saņēmēji. LFB valdei ir tiesības lemt palielināt Apbalvojuma saņēmēju skaitu, ja tā saņem LFB Apbalvojumu padomes (turpmāk – Padome) lūgumu, kas pamatots ar Padomes sēdes protokola izrakstu.
3. Apbalvojuma izgatavošanas izdevumus sedz LFB.

II nodaļa. Apbalvojums.

4. Apbalvojums nodibināts 2014. gadā un sastāv no Balvas un rakstiskas informācijas par Apbalvojuma pamatojumu.
5. Balvas nosaukuma apraksts.
Balva nosaukta izcilā viduslaiku alķīmiķa, botāniķa un ārsta *Paracelza* vārdā.

Paracelzs (1493 – 1541) dzimis pie Cīrihes (Šveicē) ārsta ģimenē. 1526. gadā viņš kļuva par profesoru Bāzeles universitātē. Viņš bija neparasts cilvēks, apveltīts ar īpašām spējām, lielisks ārsts, radošs meklētājs, brīvdomātājs, ar asu prātu un mēli – drosmīgs un tiešs.

“Vajag meklēt un klauvēt, vērsties pie visvarenā Spēka mūsos un neļaut tam snaust, un, ja darīsim to pareizi un ar tīru, atvērtu sirdi, mēs saņemsim to, ko prasām, un atradīsim to, ko meklējam, un Visuma durvis, kas bija aizslēgtas, mums atvērsies.”

Paracelzs lika uzsvāru uz novērojuma nozīmi un bija eksperimenta aizsācējs, izstrādāja zāļu gatavošanas metodiku, aizstājot ierasto zāļu arsenālu – pretindes, elektuārijus, pomādes, mikstūras. Viņš veicināja klasiskās ķīmijas izkristalizēšanos no alķīmijas. Paracelzs aprakstoši formulēja aktīvās vielas būtību, saucot to par kvintesenci (*quinta essentia*). Viņš domāja, ka minerālu, metālu, augu, dzīvnieku izcelsmes izejmateriāla iekšienē ir kvintesence, neliela materiāla daļa ar spēcīgu darbību. No izejmateriāla jāatdala balastvielas, iegūstot tīru aktīvo vielu - tas ir arī mūsdienu farmācijas mērķis. Bet Paracelza mērķis bija iegūt filosofu akmeni (viedumu), kas dod iespēju tik pie panacejas (universālas spējas dziedināt).

Alķīmija, kas uzskatāma par mūsdienu farmācijas saknēm, saistās ar noslēpumiem, kas atklājas tikai ar īpašām spējām apveltītiem cilvēkiem. Alķīmija jeb pārveidošanas māksla ietver gan filosofiju, gan zināšanu praktisku pielietojumu ar mērķi sasniegt augstāko gudrību, pat nemirstību. Grieķu valodā šis vārds apzīmē māku sadalīt kaut ko sastāvdaļās un tad savienot.

6. Balvas apraksts.

Balvas dizaina autors – Arvīds Endziņš. Tas ir mazās formas oriģināldarbs, kas nosacīti simbolizē izcilību, piepildītu mūžu un nesavtīgu devumu sabiedrībai.

Figūra ir sastāv no metāla pamata, uz kura iegravēts balvas nosaukums, saņēmēja vārds, uzvārds un balvas saņemšanas gads. Virs pamata slejas piramīdas sānu šķautnes, kas simbolizē virzienu uz augšu – attīstību. Piramīdas pamatnes vidū ir zeltains akmens, kas simbolizē filosofu akmeni jeb mūža lielo darbu izcilības sasniegšanā. Vēl uz pamatnes ir iegravēta Paracelza izveidotu zāļu *Elixir Proprietatis Paracelsi* recepte, kas simbolizē mūsdienu farmācijas saknes alķīmijā.

Paracelza balvas katra piramīdas sānu mala simbolizē četrus alķīmijas elementus (uguni, ūdeni, gaisu un zemi), bet uz pamatnes esošais zeltainais akmens ir četru apvienojums augstākā izpausmē. Tas ir piektais elements – kvintesence.

III nodaļa. Nominēšana Apbalvojumam.

7. Apbalvojumam tiek nominēti sabiedrības un farmācijas jomas fiziskas vai juridiskas personas, juridisku personu struktūrvienības par fundamentālu ieguldījumu farmācijas jomā un tās attīstībā, kā arī par ievērojamu atbalstu LFB.
8. Iesniedz priekšlikumus nominēšanai Apbalvojumam drīkst LFB biedri, LFB valdes locekļi, LFB struktūrvienības, farmācijas jomas fiziskas un juridiskas personas. Ja priekšlikumu iesniedz juridiska persona, tai jābūt ar pieredzi farmācijas jomā ne mazāk par 3 gadiem.
9. Priekšlikumi tiek iesūtīti rakstiskā formā LFB birojam pa pastu vai elektroniski: *lfb@farmaceutubiedriba.lv*.
10. Priekšlikums tiek noformēts iesnieguma veidā, norādot:
 - 10.1. nominētās personas – fiziskai personai: vārdu, uzvārdu, darba vietu un ieņemamo amatu vai nodarbošanos; juridiskai personai: nosaukumu, kontaktinformāciju;
 - 10.2. vispusīgu to nopelnu aprakstu, par kuriem kandidāts tiek nominēts Apbalvojumam;

- 10.3. iesniedzēja – fiziskas personas: vārdu, uzvārdu, darba vietu un ieņemamo amatu, kontaktinformāciju; juridiskas personas: nosaukumu, kontaktinformāciju, personu, kura paraksta iesniegumu, tās amatu, kontaktpersonu, ja tā nav iesnieguma parakstītājs, kontaktinformāciju;
- 10.4. iesniegumam vēlams pievienot citu personu atsauksmes par apbalvošanai ieteikto personu.
11. Nevienam nav tiesību pašam lūgt, lai viņu apbalvo.
12. Apbalvojumam nevar tikt nominēts pēc nāves.

IV nodaļa. Lēmuma pieņemšana.

13. Apbalvojumam nominētās personas apstiprina un lēmumu par Apbalvojuma piešķiršanu, balstoties uz Nolikuma V nodaļā minētajiem kritērijiem, pieņem Padome, kas darbojas saskaņā ar Padomes nolikumu.
14. Apbalvojumam nominēto personu sarakstu Padome apstiprina ne vēlāk kā 5 mēnešus pirms tā pasniegšanas. Lēmumu par Apbalvojuma piešķiršanu Padome pieņem ne vēlāk kā 3 mēnešus pirms tā pasniegšanas.
15. Persona, kurai tiek nolemts piešķirt Apbalvojumu, tiek informēta par to ne vēlāk kā 3 mēnešus pirms Apbalvojuma pasniegšanas. Apbalvojuma saņēmējs tiek iepazīstināts ar balvas nolikumu.
16. Apbalvojamā persona sagatavo un iesniedz LFB dzīves aprakstu (*curriculum vitae*);
17. Apbalvojuma saņēmējam ir tiesības atteikties no Apbalvojuma.

V nodaļa. Apbalvošanas kritēriji.

18. Padome, pieņemot lēmumu par Apbalvojuma piešķiršanu, izvērtē nominētās personas, ņemot vērā sekojošus kritērijus:
 - 18.1. mūža ieguldījums farmācijā;
 - 18.2. ilggadīga darbība farmācijas vai tai tuvā un saistītā jomā, kuras laikā ir realizēti farmācijai vai LFB svarīgi projekti, zinātniskais darbs, pedagoga darbs, nozīmīgs ieguldījums sabiedrības veselības aprūpē;
 - 18.3. būtisks atbalsts LFB, kas veicinājis tās lomas nostiprināšanu sabiedrībā, farmācijā, attīstību, vairojis tās popularitāti sabiedrībā;
 - 18.4. citi ievērojami sasniegumi farmācijas nozarē vai LFB darbībā.
19. Padome var pieņemt lēmumu par LFB piešķirtā apbalvojuma anulēšanu, ja persona:
 - 19.1. ir atteikusies no apbalvojuma pēc tā pasniegšanas un atdevusi to kopā ar dokumentiem padomei;
 - 19.2. pirms apbalvojuma pasniegšanas Padomei iesniegusi rakstveida iesniegumu par atteikšanos no piešķirtā apbalvojuma.

VI nodaļa. Apbalvojuma pasniegšana.

20. Apbalvojums tiek pasniegts LFB kongresā, kurš tiek organizēts atbilstoši LFB statūtiem, vai ar LFB valdes lēmumu - citā pasākumā.
21. Aicināšanu uz balvas saņemšanu sadarbībā ar Padomi organizē LFB birojs.
22. Apbalvojumu pasniedz LFB prezidents, viceprezidents vai cita LFB valdes delegēta persona, kurš paziņo par Apbalvojuma piešķiršanu.
23. Apbalvojuma saņēmējam par godu kāds no LFB valdes vai tās delegēts pārstāvis saka runu.
24. Apbalvojuma saņēmējs pēc Apbalvojuma saņemšanas var teikt atbildes runu.
25. Pēc Apbalvojuma saņemšanas apbalvotā persona parakstās par Apbalvojuma saņemšanu speciālā žurnālā.
26. Ja persona, kurai piešķirts Apbalvojums, mirusi starplaikā no apbalvošanas lēmuma pieņemšanas līdz Apbalvojuma pasniegšanas dienai, Apbalvojumu saņem glabāšanā apbalvotā tuvākie piederīgie.
27. Apbalvojuma saņēmēja īsu biogrāfiju publicē LFB vietnē *www.farmaceutubiedriba.lv* un kopā ar fotogrāfiju publicē žurnāla „Materia Medica” nākošajā mēneša numurā pēc balvas pasniegšanas.

VII nodaļa. Apbalvojumu reģistrēšana.

28. Piešķirtie Apbalvojumi tiek reģistrēti atsevišķā Apbalvojumu reģistrācijas žurnālā, kurā tiek norādīts Apbalvojuma numurs, fiziskai personai - apbalvotās personas vārds, uzvārds, personas kods vai juridiskai personai - nosaukums, reģistrācijas numurs, datums, kad Apbalvojums piešķirts (sakarī ar Padomes lēmuma datumu), Padomes sēdes protokola numurs, kurā fiksēts lēmums par Apbalvojuma piešķiršanu.
29. Piešķirtie Apbalvojumi tiek numurēti, Apbalvojuma numurs norādīts uz Balvas.

VIII nodaļa. Apbalvojuma glabāšana.

30. Apbalvojuma glabāšana ir pašas apbalvotās personas pārziņā.
31. Dažādu iemeslu dēļ nepasniegtos Apbalvojumus, kā arī pēc pasniegšanas atpakaļ saņemtos glabā LFB, par ko tiek veikta atzīme Apbalvojumu reģistrācijas žurnālā.
32. Apbalvojums pēc apbalvotās personas nāves paliek piederīgo īpašumā, ja vien apbalvotā persona nav lēmusi savādāk.
33. Apbalvojuma nozaudēšanas gadījumā tas netiek atjaunots.